

Humuspitoiset järvet ja lammet

Dystrofa sjöar och småvatten

Koodi: 3160

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, kehityssuunta vakaa

ALP suojelutaso suotuisa, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Humuspitoiset järvet ja lammet ovat yleensä niukkaravinteisia järviä ja lampia, joiden vesi on humuksen ruskeaksi värjäämää ja hapanta. Ilmaversoisia kasveja, kuten järvikortetta, järviruokoa, saroja ja terttualpia, esiintyy yleisesti, mutta harvoin kasvustoina. Kelluslehtisiä (kuten ulpukkaa, lummetta ja uistinvitaa) ja vesisammalia (kuten sirppisammalia) voi olla runsaasti. Ranta on usein soistunut. Tähän luontotyyppiin voi sisältyä kasvitieteellisistä järvityypeistä ulpukkatyyppiin, kortetypin ja korte-ruokotyyppiin järviä. Kalastossa on tyypillisesti ns. yleislajeja, kuten haukea, ahventa ja särkeä. Määrällisesti valtaosa luontotyyppiin esiintymistä on lampia.

Luontotyyppiin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat järvaltaan ja sen ranta-alueen rakenteellinen luonnontilaisuus (ei vesirakenteita, ruoppauksia, rantarakentamista, ojituksia, hakkuita), hyvä pohjan laatu (ei esim. liettymistä), luontainen vedenkorkeus ja sen vaihtelu, veden hyvä laatu (ei esim. ylimääräistä rehevöittävää, happamoittavaa ja kiintoainekuormitusta) ja luontotyyppille luonteenomainen lajisto.

Levinneisyys

Humuspitoiset järvet ja lammet on hyvin yleinen luontotyyppi koko maassa, lukuun ottamatta tunturialueita. Erityisen runsaasti luontotyyppiä on runsassoisilla alueilla ja vedenjakajaseuduilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyyppiin tila on heikentynyt etenkin maan etelä- ja keski-osissa. Pohjois-Suomessa sen sijaan luontotyyppiin tila on selvästi parempi. Syynä luonnontilan heikkenemiseen ovat rehevöityminen ja likaantuminen maa- ja metsätalouden (mu-kaan lukien ojitukset), turpeenoton, asutuksen ja teollisuuden aiheuttaman kuormituksen takia. Kiintoainekuormitus on liettänyt pohjia ja mataloittanut järviä. Luontotyyppiin tilaa ovat heikentäneet myös säännöstely sekä vesi- ja rantarakentaminen.

Vaikka yleisesti kuormitusta vesistöihin on saatu vähennettyä, ei maa- ja metsätalouden ravinnekuormitus ole merkittävästi vähentynyt. Järvien toipuminen on myös hidasta, koska pohjasedimenttiin varastoituneet ravinteet pitävät yllä rehevöitymiskehitystä. Metsätalouden uudisojitukset ovat nykyisin käytännössä loppuneet, mutta kunnostus- ja täydennysojitus-toiminta on vastaavasti laajentunut. Muun muassa vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon myötä vesiensuojelutoimenpiteitä ja kunnostusta edistetään ja tämän arvioidaan parantavan luontotyyppiin suojelutasoa pidemmällä aikavälillä.

Kuva: Anne Raunio